

AVANDUSE VALLA KAJA

NR.1 (37)

JAANUAR

1999

EAKATE AASTA ON ALANUD

8. oktoobril 1998.aastal oli Tallinna Linnahall nooruslikke, särtsakaid eakamaid inimesi täis. Sellel päeval kuulutati rahvusvaheline eakate inimeste aasta avatuks ning eakate aasta patrooniks valiti Eesti Vabariigi president Lennart Meri.

Meie vallast käis Tallinnas 10 särtsakat naist.

Olin seal ka ise ning mälestused sellest päevast on toredad ja meelde jäävad.

Oma peakõnes ütles Sotsiaalministeeriumi Vanuripoliitika komisjoni esimees Heino Hankewitz: "Täna, avades rahvusvahelist eakate inimeste aastat meie väikeses riigis, tahan toonitada, et nüüdsest on meil kõigil hea võimalus üldsusele veelgi jõulisemalt teadvustada ja meie lastele ning lastelastele mõista anda- vanem põlvkond on samuti tugev ja arvestatav, teda tuleb vaid pisut rohkem tunnustada ning toetada, abistada eneseabi korraldamisel, siis suudavad nad veel paljutki ühiskonna arengu heaks ära teha, kasutades oma rikkalikku elukogemust."

Optimismi jätkus kogu päevaks Linnahallis- oli laulu, tantsu, pillimängu.

Huvitavat ja tegusat eakate inimeste aastat. Olgu ta meile kõigile meelde jääv!

"Põlvkondade vahelise solidaarsuse suunas"

"Selle sajandi üks märgusõnu on rahvastiku vananemine. Kogu inimkonna ajaloo vältel pole maailmas elanud samaaegselt nii palju vanureid kui käesoleval ajal... On mõistetav, et eakate küsimusest tõusevad eri tasanditel tähelepanu keskmesse nii meil kui mujal.

ÜRO Peaassamblee nimetas 1999. aasta rahvusvaheliseks eakate aastaks. Sellega taotleti põlvkondadevahelise koostöö tugevdamist. Ühiste jõupingutuste ja arukate otsustega liigutakse ehk sellise ühiskonna poole, milles on väärikas koht kõigi eärühmade jaoks.

Eakate aasta eesmärgiks seatakse põlvkondadevahelise loova ja vastastikku toetava suhte ning koostöö saavutamise. Võrdsete võimaluste loomine kõigile ühiskonna liikmetele kätkeb tõrjutuse vältimist endast väetimate suhtes. Eakate aasta jooksul kõneldakse kindlasti rohkem elanikkonna vananemisega kaasnevatest probleemidest ning arutletakse toimetuleku parandamise üle kogu elukaare ulatuses.

Lühendatult Taimi Tulva artikkel "Põlvkondade vahelise solidaarsuse suunas", ajalehest "Elukaar" oktoober 1998 nr. 2

Mõistagi ei lahendata ega lahenda meie eakate aastal kaugeltki kõiki valusaid probleeme.

Ent lihtsate praktiliste sammude astumiseks ei vajata alati tohutuid materiaalseid ressursse, tunduvalt enam saab korda saata hea pealehakkamise ning optimistliku ellusuhtumisega.

Eakate aasta ja kõikide järgnevate aastate õnnestumiseks on meie kõigi panus, tugi, toetus, mõtted ühtviisi vajalikud ja teretulnud.

Konverents "Ühiskond igale eale"

7. ja 8. detsembril 1998. aastal leidis aset Tallinna Pedagoogikatülikooli sotsiaaltöösakonna ning Sotsiaalministeeriumi Vanuripoliitika Komisjoni korraldatud eakate inimeste aastale pühendatud rahvusvaheline konverents "Ühiskond igale eale". Konverentsi eesmärk oli teadvustada ja tähtsustada eakate inimeste osa meie ühiskonnas, käsitleda sotsiaalse kindlustuse, tervishoiu-, hoolekande ja toimetuleku probleeme. See oli esimene rahvusvaheline gerontoloogialane (vanuri) konverents vabas Eestis.

Meie vallast osalesid konverentsil Anna Pakkonen ja allakirjutanu. Lisaks sisukatele ettekannetele töötas konverentsi avapäeval 6 töötuba. Osalejatel oli võimalik külastada Tallinna pensionäride päevakeskusi, Anna Pakkonen käis vaatamas Vanurite Eneseabi ja Nõustamiskeskust Poska tänaval ning allakirjutanu käis kaemas kuidas tegutseb Kristiine Linnaosa Vanurite Päevakeskus.

Nende kahe sisuka päeva iseloomustamiseks ja meile kõigile mõtlemiseks sobib konverentsi materjale sisaldava brošüüri (koostaja prof. Taimi Tulva) lõpetuseks toodud kokkuvõte "Elujuhisest", mis leiti ST. Pauli kirikust Baltimore s:

Astu rahulikult kesk melu ja kiirustamist ning pea meeles, milline rahu peitub vaikuses. Saa kõikide inimestega läbi nii hästi kui see iseenest reetmata on võimalik. Räägi oma tõekspidamistest rahulikult ja selgelt ning kuula ka teisi, isegi rumalaid. Neilgi on oma lugu rääkida.

Hoidu lärmakatest ja pealetükkivatest inimestest - need on hingele piinaks...

Tunne oma saavutustest samamoodi rõõmu kui oma plaanidestki. Ära kaota huvi oma elutöö vastu, ükskõik kui vähetähtis see ka ei tunduks - aja ja õnne muutlikkuse kõrval on see tõeline varandus, mis ei kao.

... Jää ikka iseendaks. Eriti hoidu kiindumuse teesklemisest. Ära ironiseeri armastuse üle, sest kesk puisust ja tuimust on see igavene nagu rohi.

Võta sõbralikult vastu aastate õppetunnid. Loobu valutult noorusele kuuluvaist rõõmudest. Arenda ja tugevda oma vaimu, et see kaitseks Sind ootamatu ebaõnne korral. Ära masenda oma meelt igasuguste ettekujutustega. Paljud hirmud sünnitab väsimus ja üksindus. Enesedistsipliinist loobumata ole enda vastu leebe. Sa oled universumi maailmakõiksuse laps mitte vähem kui puud ja tähed. Sul on õigus olla siin, ja kas seda mõistad või mitte, peidab kõiksus end nii nagu ta end ka avaldab. Seepärast ela rahus Jumalaga, olgu Su ettekujutus temast milline tahes. Ja millised ka on Sinu teod ja püüdlused kesk elukära, säilita oma hinges rahu.

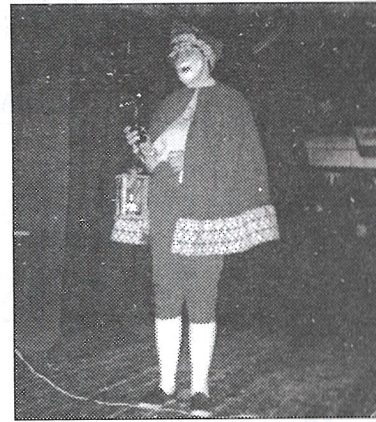
Ole terve ja püüa olla õnnelik!

Silvi Sirelpuu, sotsiaalnõunik

MEENUTUSI EAKATE JÕULUPEOST

Üllatusesineja – saksofonikvartett

Külas on päkapikk

LASTE TERVISTAVAST PUHKUSEST 1999. AASTA SUVEL.

Ka sellel aastal on võimalik käia soodustuusikuga mitmeski lastelaagris. Riikliku toetuse suurus ühele soodustuusikule on 810 krooni, ülejäänud osa tuleb maksta perel endal või pöörduda toetuse saamiseks vallavalitsusse.

Soodustuusikud on mõeldud lasterikastele ja toimetulekuraskustega peredele.

Millised oleksid need lastelaagrid, kuhu Te oma lapsed suveks puhkama võiksite saata:

- **REMNIKU laager** Ida-Virumaal, vahetus kestab 12 päeva, tuusiku maksumus 1320.- krooni ning vastu võetakse 7 - 14 - aastasi lapsi.
- **LUUNJA laager** Tartumaal, vahetus kestab 10 päeva, tuusiku maksumus 1300.- krooni ning vastu võetakse 7 - 12- aastasi lapsi.
- **VALGEMETSA laager** Põlvamaal, vahetus kestab 11 päeva, tuusiku maksumus 1430.- krooni ning vastu võetakse 7 - 14 - aastasi lapsi.
- **URUMARJA laager** Pärnumaal, vahetus kestab 14 päeva, tuusiku maksumus 1820.- krooni ning vastu võetakse 6 - 15- aastasi lapsi.
- **TREPOJA laager** Harjumaal, vahetus kestab 7 päeva, tuusiku maksumus 910.- krooni ja vahetus, mis kestab 12 päeva, tuusiku maksumus on 1560.- krooni, vastu võetakse 7 - 12- aastasi lapsi.
- **KOTKA laager** Harjumaal, vahetus kestab 12 päeva, tuusiku maksumus 1800.- krooni ning vastu võetakse 6 - 16- aastasi lapsi.
- **KASSARI laager** Hiiumaal, vahetus kestab 10 päeva, tuusiku maksumus 1350.- krooni ning vastu võetakse 8 - 12- aastasi lapsi.

TÄPSEMA INFO SAAMISEKS JA LAAGRISSE REGISTREERIMISEKS PÖÖRDUDA VALLAVALITSUSSE HILJEMALT 8. VEEBRUARIKS. KIIRUSTAGE!

Silvi Sirelpuu
sotsiaalnõunik

REEDEL, 19. VEEBRUARIL on OÜ Prillipapa PRILLIBUSS koos silmaarstiga taas Simunas.

Toimub silmaarsti vastuvõtt:

- silmade kontroll, retsepti väljastamine prillide valmistamiseks.

Vastuvõtu hind täiskasvanutele 65.- krooni, lastele (kaasaarvatud koolilapsed) 30.- krooni.

Prillide ostjale (nende kauplusest) silmaarsti vastuvõtt tasuta.

Prilliraamide hinnad on:

- plastikraamid hinnaga 100.- kuni 180.- krooni

- metallraamid hinnaga 280.- kuni 580.- krooni.

Prilliklaaside hinnad on:

- mineraalklaasid 2 klaasi koos paigaldusega 180.- krooni alghind

- plastikkaasid koos kõvapinnaga 2 klaasi koos paigaldusega 395.- krooni

- bifokaalsed klaasid (kaugele vaatamine + lugemine) 690.- krooni.

Lisaks pakutakse mitmeid erinevaid tüüpe klaase, päikesepille, prillipaelu, prillitoose.

SOOVIJATEL PALUME ENDAST AEGSASTI TEADA ANDA VALLAVALITSUSSE.

BUSS JÕUAB SIMUNASSE KELLA 10.00-KS NING ASUB VALLAMAJA TAGA OLEVAL PARKIMISPLATSIL.

INFO TELEFONIL 37 219

Silvi Sirelpuu
sotsiaalnõunik

=====

LUGEJA KÜSIB

Elina Kuristik soovis teada, millal paigaldatakse Kurtna küla tähistavad sildid.

Vastab Lääne-Viru Teedevalitsuse asejuhataja Tarmo Lood:
Liiklusmärk 641 "KURTNA" (kaks tükki) paigaldatakse 12.veebruariks 1999.aastal.

AJALOOLEHEKÜLG

MINU NOORUSMAALT

1939.aasta sügisel olid Eesti riigijuhid raske küsimuse ees Moskva pealesunnitud abistamislepinguga. Eestile esitati ultimaatium kõige enne, sellele järgnesid mõnepäevaste vahedega Läti ja Leedu. Strateegilistel kaalutlustel ei esitatud ultimaatiumeid üheaegselt, et mitte anda aega ühise kaitserinde loomiseks. Prohveti ette kuulutatud "häda idast" oli saabunud. 1940.a. suvel vabariigi juhtkond arreteeriti ja viidi Venemaale. Eesti liideti Nõukogude Liidu koosseisu. Rahva kallal veel vägivalda ei kasutatud. Kevadel viisime Läänemetsaga esimese koorma prusse ja planke Nõmmele, Valdeku tänavale. Kui koorem oli maha laotud, ütles ta: "näed kus mändide all peab varju otsima". Hiljem vedasin kaks nädalat paasi Mustamäelt Nõmme jaama juurest üle raudtee mäest alla. Laadijad, kolm meest, mina neljas, olid oma töömehed. Läänemets ise üüris koha, kus ööd olime. Kui järgmine kord materjali viisin, oli vundament juba mis tehtud. Läbi hädade ja sõdade jõudis ta maja valmis teha. Saksa valitsuse ajal käisime vanema poja Endliga seal, olime ööd. Kui venelased tagasi tulid, maja natsionaliseeriti. Sakslaste ajal ladus Endel silikaatkivide hunnikusse "Opel" sõiduauto. Ka see viidi ära. Endel läks õigel ajal Lääneriikidesse.

1941 a. suvel, 14.juunil algas Eesti rahva suurküüditamine. Talupidajatelt võeti hobuseid ja aeti karjakaupa Venemaale, ajajad olid sundkorras oma talupidajad. Vend Aleksander käis riigistatud veoautosid Venemaale viimas, suures kolonnis. Taheti mehed ka sinna jätta, aga nupukamad, kes vene keelt mõistsid, ütlesid – meil on veel autosid tuua, siis jääme. Kirjutati "propusk", et mehed võivad rongiga Rakverre sõita, siis veel mobilisatsiooni ei olnud.

22.juunil alustas Saksamaa sõda Nõukogude Liidu vastu. Bussipargis algul veel paanikat ei olnud, aga juulikuul hakkas punaarmee paaniliselt taganema.

Olin ühel päeval Veneveres isakodu õuel, kui vene voorid taganesid. Järsku jooksis üks sõdur läbi õue, silmas mind ja koe "batsemmu"? Isa oli kolm aastat Poolas vene kroonut saanud, mõistis natuke vene keelt, seletas ära, et tema on Rakvere autobaasis autojuht ja säält koos evakueerib Venemaale. Olingi pääsenud. Edaspidi olin ettevaatlikum. Metsas me end ei varjanud.

Esimesed Saksa väeosad jõudsid Simunasse 30.juulil. Neid võeti vastu kui päästjaid. Saksa sõjamasina hoogne edasimineku kõigil rinnetel jätkus. Iga saksa sõdur teadis öelda: "Wann hier fertig, dann gehen wir nach England".

Talv tuli tohutu lume ja pakasega, hoogne edasimineku takerdus. Leningrad jäi vallutamata. Välksõda Venemaa vastu oligi karile jooksnud. Saksa okupatsioon Eestis kestis 1988.a. sügiseni. Läänemets oli selle ajani veski peremees. Jõumasin oli puugaasi mootoriga, töötas laualõikus ja püülvieski, sellel oli 1941.a. sügisest jõuluni ööpäev läbi tööjärjekord. Motorist oli Aaspõld, mina abistasin teda vahetustega. Saksa okupatsiooni ajal ma autojuht ei olnud, kartsin seeläbi sõjaväkke sattumist. 1944.a. veebruaris kuulutati üldmobilisatsioon, ka sellest pääsesime vennaga imekombel.

Sakslased kasutasid Eestis formeeritud väekoondisi oma taganemistee katteks. Punaarmee esiridades võitlesid N.Liitu

viidud ja seal Eesti rahvuskorpusesse koondatud eestlased. Vend võitles venna, sugulane sugulase vastu. Nii oli see Narvas ja Sinimägedes. Üks ohvriterikkam lahing Eestimaa pinnal leidis aset 21.sept. 1944 Loksa-Sauevälja- Porkuni piirkonnas. Lahing kujunes julmaks ja veriseks vennatapusõjaks, kestis umbes kolm tundi, kuid nõudis ohvriks sadu inimesi. Hirm venelaste tagasituleku pärast oli niivõrd suur, et kõik püüdsid põgeneda. Porkuni lahingu ajal olime teel Sootaguse külla, hobusevankril õmblusmasin, paremad riided ja natuke toidukraami. Kui paari päeva pärast tagasi tulime, olid toad kõik läbi käidud, lennukipommi auk aias, palkoni ruudud puru, kolm surnut teekraavis (üks neist halastajaõde, kes hiljem omaste poolt ära viidi). Hakkasime kohe kodu korrastama ja sügistööd olid kõik tegemata.

Talvel tuli jälle vene mobilisatsioon, me Arnoldiga pääsesime metsatöödele. Talv läbi lõikasime puid ja palke Orguse metsas. Noorem vend Aleksander määrati autojuhiks Kunda tsemenditehasesse. Tema töötas seal veel peale sõja lõppu 9.mai 1945.

Hitleri Saksamaa oli sõja kaotanud, Stalini kommunistlik Venemaa võimule tulnud (Ameerika abiga). Öeldi: Zissid, Gazid sõja võitsid, Studed, Chevgad muidu sõitsid. (autod) Sõda oli küll lõppenud, aga rahva kannatused jätkusid. 1944.a. sügisel ei õnnestunud kõigil põgeneda. Jäi võimalus varjata end metsades ja oodata rahvusvahelise olukorra selginemist. Neile hakati tegema haaranguid, oli palju ohvreid. Prohveti ennustus: "siis tuleb esimene metsaline tagasi ja teeb oma hirmust tööd edasi. Suured rahvahulgad põgenevad, ahastust ja pisaraid on palju." "kui teie meelt ei paranda ja jumala poole ei pööra, siis saate näha, et Tallinn põleb kui küünal" – 9.märts 1944. "Paluge ainult Jumalat, kes on loonud taeva ja maa!" - nii kuulutas Eesti selle sajandi suurim prohvet Karl Reits. ("Eesti Kirik" 15.10.92) Piiblist – 1 Korintuse 3 pt. 11 salm. Sest teist alust ei või ükski seada kui see, mis ju seatud on, see on Jeesus Kristus. Risti vägi: 1.Korintuse 1., 18. Sest sõna ristist on jõledus neile, kes hukka lähevad, aga meile, kes päästetakse, on see Jumala vägi. Sõdade ja komunismi sajand läheneb lõpule. ees on Riigikogu valimised. Kas oskame sinna targad saadikud valida, kes suudavad Eesti iseseisvust hoida? (sest neid on palju, kes inimõigusi nõuavad; kellede kodu on Eestimaa). Armsad Avanduse valla inimesed, armas Eesti rahvas, paneme ühiselt käed risti palves:

Meie Isa, kes sa oled taevas, pühitsetud olgu sinu nimi; sinu riik tulgu; sinu tahtmine sündigu nagu taevas, nõnda ka maa peal; meie igapäevane leib anna meile tänapäev ja anna meile andeks meie võlad, nagu meiegi andeks anname oma võlglastele ja ära saada meid kiusatusse, vaid päästa meid kurjast, sest sinu on riik ja vägi ja au igavesti. Aamen.

Issanda Jeesuse Kristuse arm olgu kõikidega! Aamen.

Jät kub

E.Petti

Kasutasin andmeid Peep Kärp'i raamatust "Kui õitsengule järgnes häving

INFORMATSIOON

Riiklike sotsiaaltoetuste maksmise tingimused ja kord Avanduse vallas on vastu võetud ja kinnitatud Avanduse Vallavolikogu 06. novembri 1998.a. määrusega nr. 8.

Nimetatud korrage on võimalik tutvuda vallamajas, raamatukogus. Samuti on see väljapandud ka valla juures olevale stendile.

Lisa 2

riiklike sotsiaaltoetuste maksmise tingimustele ja korrale Avanduse vallas

Erineva suurusega perekondade tarbimiskoeffitsendid ja arvestusliku toimetulekupiiri suurus

1. Arvestusliku toimetulekupiiri suuruseks üheliikmelise perekonna kohta kuus on 500 krooni.
2. Toimetulekutoetuse maksmisel erineva suurusega perekondadele võetakse aluseks perekonna summaarne tarbimiskoeffitsent, kus esimese perekonnaliikme koeffitsent on 1, kõigil järgnevatel 0,8.
3. Erineva suurusega perekondade tarbimiskoeffitsendid ja arvestusliku toimetulekupiiri suurus on muudetud Vabariigi Valitsuse 29. detsembri 1998.a. määruse nr. 305 alusel järgmiselt:

Perekonna suurus	Perekonna tarbimiskoeffitsent	Perekonna toimetulekupiir kuus (kroonides)
1- liikmeline	1,0	500
2- liikmeline	1,8	900
3- liikmeline	2,6	1300
4- liikmeline	3,4	1700
5- liikmeline	4,2	2100
6- liikmeline	5,0	2500
7- liikmeline	5,8	2900
8- liikmeline	6,6	3300
9- liikmeline	7,4	3700
10-liikmeline	8,2	4100

Käesolevat määrust rakendatakse 1. jaanuarist 1999. aastast.

VALLAVALITSUS DETSEMBRIS:

- anti korraldus L.Porgasaar'el likvideerida (paigaldada uude kohta) tühistatud ehitusloaga ja kehtivatele ehitusnormidele ning nõuetele mittevastav ehitis (puukuur) hiljemalt 01.oktoober 1999.a.
- lubada ostueesõigusega erastada
  - Elmar Sarap'il Sarapiku 12,23 ha suurune maaüksus Avanduse külas
  - Arnold-Eugen Koppel'il Kopli 0,51 ha suurune maaüksus Avanduse külas
- Tõnu Liivak'ul Jõeotsa 10,52 ha suurune maaüksus Nadalama külas
- Rein Liivak'ul Liivaku 53,3 ha suurune maaüksus Nadalama külas
- Urmas Sepp'al Keskküla 40,2 ha suurune maaüksus Käru külas
- Lembit Lükk'il Orguse 43,7 ha suurune maaüksus Orguse külas
- määrati ostueesõigusega erastatava maa eest ettemaksuna tasutava summa määramiseks ja ettemaksu teatise koostajaks maanõunik Piret Lükk
- otsustati moodustada 07.märtsil 1999.a. toimuvateks Riigikogu korralisteks valimisteks Avanduse vallas üks valimisjaoskond. Valimisjaoskonna piiriks on Avanduse valla piir. Valimisjaoskond asub Simuna Rahvamajas, Simuna alevik, Lai 5.
- kinnitati sotsiaaltoetuste maksmist puudutavad korraldused
- otsustati kompenseerida koolilõunaid vastavalt avaldustele

SUURIMAD ÜSIKISIKU TULUMAKSU MAKSJAD AVANDUSE VALLAS

Lääne-Viru Maksuameti andmeil laekub Avanduse vallale üksikisiku tulumaksu 65 firmalt ja füüsilisest isikust ettevõtjalt. Neile lisanduvad veel teistes maakondades asuvad ettevõtted, kus samuti meie valla elanikke töötab. Toome siinkohal ära 10 suurimat maksumaksjat. Olgu öeldud, et 2 esimest maksavad 47% laekuvast tulumaksust.

4. Lääne-Viru Teedevalitsus
5. Simuna Ivax OÜ
6. Lääne-Virumaa Päästeteenistus
7. Paasvere metskond
8. Rahkla Põllumajanduse OÜ
9. Triigi metskond
10. Eesti Post RE

1. Avanduse Vallavalitsus
2. Karuvälja OÜ
3. Väike-Maarja Vallavalitsus